

ИСТИНА

5

0,50 €

*Deň Svjatoj Trojčy
День Святой Троицы*

OBSAH

- 3 Patriarcha Kiril
- 3 Ruská pravoslávna cirkev
- 4 Vladýka Laurus
- 4 Spravý zo sveta
- 5 Blahodatnýj ohň
- 6 Evanjelium
- 7 Mystika a mysticizmus 2./3
- 10 Vášne
- 12 Kráľu môj a Bože môj 10.
- 14 Hľadanie večnosti
- 14 List sv. ap. Pavla Efezanom
- 15 Detská stránka
- 19 Možnosti štúdia na PBF
- 20 Otázky a odpovede
- 22 Božia starostlivosť
- 24 Pravoslávna liturgia ... 1./2
- 27 Pokánie
- 28 Poučenia
- 30 Pascha v Bratislavi
- 31 Pascha v Spišskej N. Vsi
- 32 Blahodatnýj ohň

**Kúpou tohto časopisu podporujete pravoslávnu mládež.
Ďakujeme štedrým darcom. Spasi Vás Hospodi!**

ISTINA - mesačník pravoslávnej mládeže, ročník XX./2015, **Vydáva:** Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS, **IČO:** 17075947, www.bpm.orthodox.sk, **e-mail:** sefredaktor@istina.sk, **tel.:** 0915 779 606

Obálka: Ruský patriarcha Kiril, Blahodatnýj ohň

šefredaktor: Miroslav Knap, **zástupkyňa šefredaktora:** Nika Šoltýsová, **redaktori:** prot. Štefan Pružinský ml., prot. Peter Savčák, prot. Peter Soroka, jerej Miroslav Humenský, protodiakon Ján Husár, jero diakon Alexander Haluška, čtec Marek Cicu, čtec Matúš Kostičák, čtec Ľuboš Savčák, čtec Miloš Surma, čtec Patrik Palasiewicz, čtec Daniel Omaska, Ioánn Haladej, Marcela Hvižďáková, Zuzana Sadilková, Juliána Polakovičová, Radka Baková, Silvia Knapová, Štefánia Šaková, Zuzana Petrovajová
pokladníčka: Veronika Zacková, **technickí redaktori:** neobsadené, **detská stránka:** Anička Feďová, Lenka Havajová, Ludmila Šandalová, **redaktori pre distribúciu:** neobsadené, **korektúra:** prot. Peter Kormaník,

Vychádza 12-krát do roka. Ročný príspevok 6,00 €+ poštovné 5,00 €

Vaše finančné príspevky posielajte na adresu: Redakcia ISTINY, Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS, Bayerova 8, 080 01 Prešov, prípadne na účet Istiny: 4008409298/7500.

Cirkevne schválené s blahoslavením vladyky Rastislava. Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky v súlade s učením Cirkvi. Nevyžiadané rukopisy nevraciamy.

ISSN 1335-6739, Číslo indexu: EV 3633/09, vydané: máj 2015

Patriarcha Kiril I.

Patriarcha Kiril I. (Vladimir Gundajev) je nositeľom titulu „Patriarcha moskovský a celej Rusi.“ Narodil sa v roku 1946 v Petrohrade (Leningrade). Študoval na Leningradskom bohosloveckom seminári a následne na Leningradskej duchovnej akadémii, na ktorej neskôr pôsobil ako vyučujúci dogmatiky. Bol aj rektorom a vedúcim katedry patológie na Leningradskej akadémii. V roku 1969 prijal mníšstvo. Za biskupa vyborského bol intronizovaný v roku 1976, neskôr bol biskupom smolenským a vjazemským, smolenským a kaliningradským. Posobil ako predseda Oddelenia vonkajších cirkevných vzťahov (1989-2009). V roku 2009 bol zvolený za patriarchu moskovského a celej Rusi. Je autorom mnohých publikácií.

Podľa diptychu Pravoslávnej cirkvi zastupuje piate miesto medzi hlavami Pravoslávnej cirkvi vo svete.

Ruská pravoslávna cirkev

Ruská pravoslávna cirkev (RPC) je jednou z autokefálnych pravoslávnych cirkví. Jej najvyšším predstaviteľom je patriarcha moskovský a celej Rusi – v súčasnosti je ním patriarcha Kiril. Ruská pravoslávna cirkev je najväčšou Pravoslávnou cirkvou na svete – má okolo 150 miliónov členov, v roku 2010 mala 160 eparchií a 207 biskupov.

Prvým z vládcov Kyjevskej Rusi, ktorí sa stali kresťanmi, bola kňažná Oľga. Jej vnuk Vladimír zmenil Kyjevskú Rus na kresťanský štát. V roku 988 Vladimír zaviedol kresťanstvo byzantského obradu za oficiálne náboženstvo Kyjevskej Rusi. Kyjevská cirkev sa najprv stala metropolitnou cirkvou v jurisdikcii Konštantínopolského patriarchu. Sídlo Cirkvi bolo najprv v Kyjeve. V roku 1325 bolo premiestnené do Moskvy. V roku 1589 sa Cirkev stala patriarchátom a získala autokefality od Konštantínopolského patriarchátu. V 17. storočí nastali v Cirkvi rozpory, ktoré vyústili do odčlenenia starovercov. Po smrti patriarchu v roku 1700 bola namiesto patriarchu najvyšším orgánom Cirkvi Posvätná synoda. Tento stav trval až do vymenovania nového patriarchu v roku 1917, keď bol obnovený Moskovský patriarchát.

V roku 1917, po Veľkej októbrovej revolúcii, keď sa k moci dostali bolševici, bola zavraždená cárska rodina, začala likvidácia Pravoslávnej cirkvi v Rusku. Mnoho duchovných utieklo za hranice Ruska a vytvorili Ruskú pravoslávnu zahraničnú cirkev (RPZC), ktorú RPC považovala za rozkolnícku. Tento stav trval až do roku 2007, keď ruský patriarcha Alexij II. a vladyka Laurus, metropolita RPZC, podpísali dohodu o zjednotení.

Redakcia časopisu Istina

Vladyka Laurus

Vladyka Laurus (Vasil' Škurla) sja narodil v rusynskej pravoslavnoj rodyni v seli Ladomirova 1. januara 1928. Býl pokreščenýj archimandritom Vitalijom (Maximenko). Vo viku pjať rokov začal pomahati v Ladomirskoj cerkvi sv. Jova Počajivskoho. Od roku 1939, jak mu dal joho otec blahoslaviňa, žyl v monastyrju i čerez 2. svitovu vojnu, až do približajna sja Červenoj armady ku hranycjam. Monachy odýšli najperše do Bratislavý a potom do Nimecka i Švajčarska. V Ženevi vo viku 16 rokov sja Vasil' stal poslušnykom. V roku 1946 spolu emigruvali do USA a pripojili sa k monastýrju Svjatoj Trojicy v Jordanville. V marcu 1948 sja stal monachom i prijal meno Laurus. V roku 1967 archimandrita Laurus býl zvolenýj za jepiskopa. Od roku 2001 Laurus býl metropolit New Yorku a východnoj Ameriky, holova Ruskoj pravoslavnoj zahraničnoj cerkvi (RPZC).

V roku 2006 na 4. zasidaňu snemu RPZC býlo odsuhlaseno zmiriňa i normalizacia vzťahiv s moskovským patriarchatom. Dňa 17. maja 2007 metropolita Laurus pidpisal s moskovským patriarchom Alexiom II. „**Akt kanoničoho spoločenstva**“, spolu služyli liturgiu v Chrami Christa Spasiteľa, i tým býl ukončenýj skoro 90 ričnyj rozkol v Cerkvi.

Metropolita Laurus pomer v monastýri Svjatoj Trojicy v Jordanville 16. marca 2008, presni na svjato Pravoslavia.

Spravý zo svita

aktualitý

V Jerusalimi vzýšol Blahodatnyj ohiň

Pravoslavny christiane na cilým sviti radujutsja, bo v Jerusalimi 11.04.2015 vzýšol Blahodatnýj ohiň, jakyj ohološuje Christo vo Voskresenije - Velikdeň.

Na Blahodatnýj ohiň čakalo v Jerusalimským chrami Voskresenija Christa Spasiteľa 10.000 polomnikov.

Ohiň býl toho roku peršýj raz oficialni odnesenýj do Serbskoj pravoslavnoj cerkvi.

Zdroj: <http://www.rg.ru/2015/04/11/ogon-site.html>

Redakcija časopisu Istina

ИСТИНА

Blahodatný ohiň v našom kraju

aktuality

Tak jak minulý rok, tak i toho roku, sme priniesli Blahodatný ohiň na Slovensko, kotrýj sme na Velikdeň o pivnoči z 11. na 12. apríla 2015 prevžali z mesta Satu Mare (Rumunsko), de priletelo letadlo z Jerusaľima.

Bože svitlo Blahodatnoho ohňa sja dostalo do chramiv, sel i miest: Trebišov, Krasnovce, Michalovce, Stražske, Vranov nad Topľou, Prešov, Vyšný Kažimír, Soboš, Kručov, Lomne, Bžany, Stropkov, Brusnica, Jakušovce,

Svidník, Vapeník, Kružľova, Dobroslava, Nižna Pisaná, Vyšná Pisaná, Kapišová, Vydraň, Krajné Čierne, Vagrinec, Ladomirová, Medvedie, Krajná Porubka, Nižný Orlík, Vyšný Orlík,

Nižná Polianka, Varadka, Vyšná Polianka, Vyšný Mirošov, Nižný Mirošov, Palota, Medzilaborce, Bardejov, Slovinky ...

Podakovaty chočeme i Rumunskoj pravoslavnoj cerkvi i monastyrju v Satu Mare, kotrý nam blahoslovili prinesty Bože svitlo do našoho kraju, ďakujeme i vsýtkým, kotrý nam pomohli roznesty Blahodatný ohiň do

mnohých našých sel i miest, chočeme podakovaty, i žýčime jim veľo zdravja i Božej blahodati, Christos Voskrese!

S uctov pravoslavný podnikatele

Evanjelium

Evanjelium nie je rad vonkajších príkazov a nariadení. Je to galéria vnútorných portrétov človeka. Sú časti Evanjelia, ktoré nám rozpália srdce, osvietia rozum a prebudia našu vôľu. Štádium, v ktorom sme možno iba momentálne a na okamih dosiahli to, k čomu sme povolaní, čím sa máme stať. Práve toto sú miesta, na ktorých je Boh už teraz prítomný v nás – padlých ľuďoch. Otázkou je, k čomu Evanjelium vyzýva? Ved' aj keď človek úprimne uverí v nejaký ideál, nenájde v sebe často dost' síl, aby sa k nemu priblížil. Ovláda ho iná veľká moc, ktorá ho ťahá na zem. A tak človek slúži mamone, na krku nosí balvan starostí, drahocenné dni, ktoré mu boli darované, trávi rýpaním do ničoty. Ďaleko zrozumiteľný je mu hlas toho, kto pokúšal Christa. Vyžaduje zázraky, fascinuje ho moc a násilie. Pred Boha človek predstupuje so srdcom plným žiadosťou seba lásky a nad celým týmto našim zmäteným a zblúdeným svetom znejú podivné slová: „Buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec...“ Isus nie je iba pastier, ale i dvere, brána, ktorou vchádzajú ovce, malého stáda, prostredník, alebo ako sa hovorievalo skôr, prímluvca, ktorý spájalo nebo a zem. „Nikto ,hovorí, neprichádza k Otcu iba skrze Mňa“ Mnohí Židia verili, že iba vďaka

Mesiášovi kráľ príde v podobe veľkňaza alebo proroka. Isus v sebe zjednotil všetky tri: Je Vedúci, Služobník a Kráľ. Je vyvolený, majúci všetku plnosť moci. Ale prečo potom hovorí tak opatrne, prečo skrýva pred ľuďmi svoju hodnosť, prečo im zakazuje, aby ho nazývali Mesiášom? Učeníci zakúsili rozpaky a nepokoj, ich presvedčenie sa menilo v pochybnosti. Ale láska, hlboká ľudská oddanosť a dôvera k Majstrovi boli silnejšie. Trpezlivo očakávali ďalšie udalosti. Starý Zákon hovorí najčastejšie o vzťahu medzi Bohom a ľuďmi. Evanjelium stavia na prvé miesto vzťah medzi Bohom a dušou. V každom z nás je obsiahnutý celý svet, ktorý má v Božích očiach nevyčísľiteľnú cenu.

Spracovala: **Mariana Knapiková**

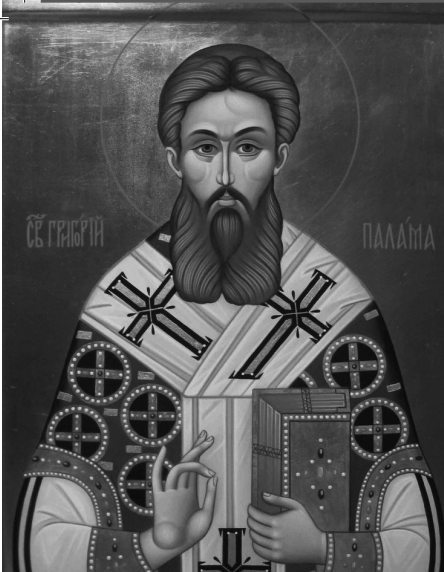
ИСТИНА

Inak je tomu na byzantskom Východe, kde sa síce taktiež objavujú rôzne heterodoxné smerovania, praktiky až úchylky, no tieto nikdy nenadobúdajú väčší vplyv v spoločnosti, zostávajúc skôr marginálnym prúdom. V Byzancii naberá na sile obrana autentického duchovného života, bezprostredne spojeného s jasným a správnym dogmatickým vyjadrením. Blúznivý, nejasný, zahmlený spirituálny život mimo hygieny duše pravoslávna mystika rázne odmieta. „Radosť“ oddávanie sa duchovným zážitkom, alebo umŕtvenie tela chápaného ako väzenie pre dušu, čo má byť satisfakciou za obetovanie Božieho Syna, nekontrolovaná predstavivosť najrozličnejšieho druhu sú považované za veľmi nebezpečnú, tak povediac šikmú plochu pre človeka, kedy sa stráca rozlišovanie, skúmanie duchov, o ktorom hovoril ešte sv. apoštol Ján vo svojom Prvom liste, keď nás vyzýva: „Neverte každému duchu, ale skúmajte duchov, či sú od Boha, lebo do sveta vyšlo mnoho falošných prorokov“ (4, 1). Pokiaľ k tomuto nedochádza, potom je všetko duševné ľahko považované za „duchovné“ a prijímané i vnímané ako autentické. Práve vtedy dochádza k tzv. duchovnému oklamaniu, tzv. prelesti, žriedlu doktrínálne vyjadrenej herézy. Toto si napr. svätý Fótios pri všetkej svojej učenej polemike so západnými novotami veľmi dobre uvedomoval. A v týchto jeho šľapajach, ktorých on sám bol iba nasledovníkom, pôjdu nielen jeho žiaci, napríklad sv. Cyril a Metod na Veľkej Morave, ale aj ďalší významní učители duchovného života v Byzancii, ktorí prejavia rozhodnú silu a presnosť pri výbere možnosti tvorivého prístupu, akoby zamieňajúceho bohatstvo rozpracovania týchto možností. Popritom všetkom vzostup zdravého racionálneho myslenia, zaznamenaný v čase Fótia, pokračuje; avšak medzi racionalizmom 9.-10. storočia a novou úrovňou racionalizmu 11.-13. storočia leží oživenie mystických záujmov, charakteristické pre koniec 10. a prvú tretinu 11. storočia. Nezhodné sú motívy, ktoré budú zaujímať rozumu byzantských hesychastov 14.-15. storočia: askéti Pavel Latrijský (+ 956) a Simeon Zbožný (Blagogovejny) (+ 986) hovoria o možnosti pre askétov už v pozemskom živote nazerať na vrchole duchovnej skúsenosti (nie však extázy v neoplatónskom duchu) nestvorené svetlo. Pretože všetko, okrem Boha, je podľa kresťanského a tiež klasického judaistického myslenia – stvorené, pojem „nestvoreného svetla“ implikuje paradox imanentného sebaodhalenia samotnej Božej transcendentnosti, stojaci tak proti panteizmu, ako aj tvrdeniu o neprekročiteľnej priepasti medzi Bohom a stvorením – dvom mysliteľným variantom, povedzme istému deizmu, spolu s ktorými v hraniciach idealistického racionalizmu tretí nie je daný. Paradox, ktorý predstavuje práve to tretie za hranicami idealistického racionalizmu, zväčšuje a zosilňuje sa tým, že „nestvorené svetlo“ je zjavené či viditeľné pre pozeračie, hoci aj „duchovné“, a hovorí sa tu o svetle, nie o alegórii, ako vo všetkých nespočetných vyjadreniach typu „učenie je svetlo“, „vzdelanosť je osvietenie“... a to znamená, že je odstránená fundamentálna,

pre idealistický racionalizmus, opozícia, „zmyslové (senzibilné) – inteligibilné“. Božské, súc transcendentné svojou podstatou, samo prichádza k človeku vo svojom svetelnom zjave, prejavení, úkaze, a tento zjav je prijímaný súčasne zmyslovo aj nadzmyslovo – zrakom „tela duchovného“ (por. novozákonný text „existuje telo duševné, existuje aj telo duchovné“ – 1 Kor 15, 44).

Kým pravoslávny Východ sa zaoberá úvahami o mystickom osvietení, dokonalom naplnení a uvedomení si samého seba ako osoby, povedané jazykom modernej psychológie, jedinečnej a neopakovateľnej, stvorenej na Boží obraz a podobu nielen dušou ale aj telom, Západ sa snaží o zmierenie Božieho hnevu umŕtvovaním tela. Východ dáva duchovných vojakov pre neviditeľný zápas s démonmi, Západ obnažuje meč proti nepriateľom kresťanskej viery. Východ posielal mníchov a askétov do púšti Egypta, Sýrie a Palestíny, Západ vysielal pluky križiakov na oslobodenie Božieho Hrobu v Jeruzaleme a aby potlačil zlo, vytvára také inštitúcie, ako je inkvizícia...

Korene týchto rozdielov treba hľadať práve v mystickej skúsenosti a učení o duchovnom živote. Odklon od pôvodnej tradície vedie Západ k tomu, že objavuje tradícia bojujúcich a zabíjajúcich biskupov, kňazov a mníchov,³ ktorej bolo zakrátko dané aj definitívne teologické oprávnenie. Jeho autorom nebol nikto iný, ako známy „svätec“ Západu 12. storočia Bernard z Clairvaux, ktorý vo svojej kázni nazvanej „De laude novae ad militae ad milites Templi“⁴ argumentuje tým, že náboženský horlivý rytier chrámu, „ktorý zabíja kvôli religióznemu odovzdaniu sa, nepácha zlo, ale skôr dobro, pre seba alebo svoj ľud. Ak zomrie v boji, dosiahne nebo, ak zabije svojich protivníkov, pomstí Christa. Každá z týchto ciest je Bohu príjemná.“⁵ Táto teória získala finálnu podobu nielen u križiakov, ale aj v inkvizícii, ktorá odsudzovala na neraz krutú smrť, hoci vykonanie popravy zvyčajne odovzdávala laikom.

Jednoducho povedané, mystická skúsenosť ortodoxného Východu a heterodoxného Západu sa vo všeobecnosti výrazne odlišujú. A táto odlišnosť je okrem iného spôsobovaná aj modlitebnou praxou. „Mystik-platonik,“ píše Alexej Losev, „ako aj byzantský mních (ved' obaja sú predovšetkým Gréci), na vrchole umnej modlitby sedia spokojne. Pohrúžia sa do seba, pričom telo akoby prestalo v nich pôsobiť, a nič sa v nich ani vôkol nich ani len nepohne (pre ich 3. Por. Anna Komnenová. Alexiáda (vyšiel aj český preklad pod názvom „Paměti byzantské princezny“, Praha 1996, v tom istom roku bol publikovaný tiež ruský text, vydaný reprintne).

4. Migne, Patr. Lat. t. 182, 921-940.

5. Pozri zosumarizovanie v The History of Feudalism, edited by David Herlihy, 1970, p. 282-283.

vedomie). Askéta sám pre seba akoby ani nebol: existuje len pre slávu Božiu. No pozrite sa, čo sa robí v katolicizme. Zvádžanie a duchovné oklamanie telom vedie k tomu, že Svätý Duch sa zjavuje blaženej Angele a šeptá jej takéto zamilované slová: „Dcéra moja, najsladšia pre Mňa, dcéra moja, chrám môj, dcéra moja, môj pôžitok, miluj ma, lebo ja veľmi milujem teba, oveľa viac, ako ty miluješ mňa.“⁶ Svätá sa nachádza v sladkom omdlení, nemôže si nájsť miesto kvôli zamilovaným trýzneniam. A zamilovaný sa stále zjavuje a stále viac a viac rozpaľuje jej telo, jej srdce, jej krv. Christov kríž sa pre ňu stáva manželskou posteľou. Ona samotná skrze toto vchádza v Boha: „A zdalo sa mi, že sa nachádzam uprostred Trojice...“⁷ Prosi Christa, aby jej ukázal aspoň jednu časť tela, ktoré bolo ukrižované; a On jej ukazuje... krk. „A vtedy mi ukázal svoj krk a ruky. V tej chvíli sa môj predchádzajúci smútok zmenil na takú radosť a natoľko odlišnú od iných radostí, že nič som ani nevidela, ani necítila, okrem tohto. Krása jeho krku bola taká, že sa nedá ani opísať. A vtedy som pochopila, že Jeho krása vychádza z Jeho Božskosti. On my ale neukazoval nič iné okrem tohto krku, najkrajšieho a najsladšieho...“⁸ Čo môže byť viac protirečivé byzantsko-moskovskému surovému a panenský čistému asketizmu, ako tieto neustále rúhavé vyhlásenia: „Moja duša bola prijatá do nestvoreného svetla a povznesená hore,“⁹ tieto vášnivé pohľady na Christov kríž, na Christove rany a na jednotlivé údy Jeho tela, toto násilné vyvolávanie krvavých škvŕn (stigiem, naša poz.) na vlastnom tele atď. atď.?“ Toto, pokračuje Losev, nie je, samozrejme, modlitba, ani spoločenstvo s Bohom. Toto sú veľmi silné halucinácie na pôde hystérie, t.j. prelesť (duchovné oklamanie). A všetkých týchto hysterikov, ktorým sa zjavuje Bohorodica a krmí ich svojimi prsiami; všetky tieto hysteričky, u ktorých pri zjavení Christa sladký oheň prechádza po celom ich tele, a okrem iného, skraca sa ich vaječníkova muskulatúra, všetok tento blázinec erotománie, besovskej pýchy a satanizmu je možné, prirodzene, iba anatemizovať (vylúčiť z cirkvi), spolu s Filioque, spočívajúcim u katolíkov v základe každej dogmy a v základe ich vnútorného zloženia a modlitebnej praxe. V modlitbe je empiricky pociťovaná všetka nepravda katolicizmu. Podľa učenia pravoslávnych askétov, modlitba, ktorá ide z jazyka do srdca, sa v žiadnom prípade nesmie dostať nižšie ako je srdce, zatiaľ čo agnosticizmus a pozitivizmus Filioque, súc prevedený do modlitby, požaduje po 1. abstrakciu Božskej podstaty; a po 2. pozitívne pociťované jej energie. No keď je predmet poznania abstraktný, ale proces jeho

6. Zjavenia bl. Angely. Ruský preklad Leva Platonoviča Karsavina, Moskva 1918, s. 95, 100 a i.

7. Ibid., s. 119.

8. Ibid., s. 137.

9. Tamže, s. 141. Neuvádzam (veď aj by bolo divné podrobne sa zaoberať týmto tuná) množstvo iných faktov, typických pre katolícku mystiku. Materiály vzťahujúce sa k Tereze, Melchilde, Gertrude a i., sú v tomto ohľade veľmi výrazne. Okrem toho poznamenám, že som uviedol niekoľko citátov nie z toho veľmi výrazného, čo by som uviesť mohol, ale dokonca ani z priemerného. Uvádzať tie najvýraznejšie je rúhavé a odporne.

priznávania veľmi živý a napätý, potom kvôli neuspokojiteľnosti samotného predmetu sa vytvára neplodné vzrušenie a rozpálenie tohto procesu a nemožnosť uspokojiť sa namiesto spokojného videnia a ovládania, „posvätného ticha“ hesychastov. Pravoslávna modlitba prebýva v hornej časti srdca, nie nižšie. Modlitebnou a asketickou skúsenosťou bolo na Východe zistené, že privinutie modlitby na akékoľvek iné miesto organizmu je vždy výsledkom stavu duchovného oklamania. Katolícka erotománia je podľa všetkého spojená s násilným vzrušením a rozpálením nižšej časti srdca. „Usilujúci sa uviesť do pohybu a rozpáliť dolnú časť srdca uvádza do pohybu silu žiadostivosti, ktorá, v dôsledku blízkosti k nej pohlavných orgánov, a svojou (prirodzenou) vlastnosťou uvádza do pohybu tieto časti. Za nevedomým použitím materiálnej (telesnej) pomoci nasleduje najsilnejšie rozpálenie telesnej žiadostivosti. Aký divný jav! Askéta sa zaoberá modlitbou, ale jeho úsilie rodí túžbu, ktorá by mala byť týmto úsilím umŕtvená.“¹⁰ Toto rozpálenie krvi je vo všeobecnosti veľmi charakteristické pre akékoľvek mystické sektárstvo. Bušiaca krv vedie k najneuveriteľnejším pohybom tela, ktoré sú v katolíctve ešte ako-tak držané na uzde obecnou cirkevnou disciplínou, no ktoré v sektárstve dosahujú neuveriteľné formy ¹¹ (*pokračovanie v Istine 6*).

Pripravil: **prot. Ján Šafin**

10. Sočinenija ep. Ignatija Brjančaninova, Sankt Peterburg 1905, II., s. 299.

11. Pomerne veľa materiálu na túto tému je obsiahnutého v knihe D.G. Konovalova „Religioznej ekstaz v ruskom mystičeskom sektantstve“, č. I., vyp. I. Fizičeskíe javlenija v kartine sektantskogo ekstaza, Sergijev Posad 1908.

Vášne

na zamyslenie

Každý človek, ktorý žije na tomto svete, stále bojuje deň čo deň s nimi. V prvom rade vášne sú vnútorná choroba, neduh duši, nezdravé stavy a tieto choroby nie sú Božím stvorením, ale naším dielom, ktoré majú zlý vplyv na život a zdravie. Hriechne vášne nie sú potrebné pre život kresťana.

Svätý Maxím Vyznávač popisuje vášne, že je to choroba duši, ktorá sa vyznačuje nesprávnym, chybným poznávaním vecí, ako aj nesprávnym používaním, a v duši takého človeka prevláda pýcha. Za vášeň sa považujú aj také chorobné javy, ako sú napr. neprímeraný a zbytočný hnev, žiarlivosť, závisť, nenávisť a pod., ktoré nie sú ovládané a vedú k závislostiam, zločinom, k strate sebaovládania a sú veľmi podstatnými príčinami pre násilné správanie sa ľudí. Veľkí starci optinskej pustovne píšú o boji s vášňami takto: zaslepené srdce nedovoľuje človeku vidieť duchovné svetlo. Oberajú nás o pokoj, za ktorý sme si sami na vine. My sami vášne nemôžeme vykoreniť, ale ani ich nemôžeme poznať bez pomoci a vôle Božej. Ďalej podľa Filoleta Sinajského je vášeň to, čo je dlhý čas vášnivo zakorenené v duši. Svätí otcovia rozoznávajú vášeň a hriech,

objasňujú že vášne je „pohyb v duši“ a hriech je výsledkom konania tela. Keď sa vášne zakorenia v našej duši, robia veľké problémy celému nášmu životu, a srdce, ktoré je ovládané vášňami, nemôže milovať. Svätí otcovia nazývajú vášne aj „klamnými túžbami“ a považujú ich za plody narušenosti duše. Koreň hriešnosti je vo vôli samotného. Väšne sú začiatkom pádu a ten pád ponoril človeka do vášní a hriechu, tým prerušil spoločenstvo s pravým Bohom.

Vášne vznikajú z uspokojenia želaní tela, napr. keď človek nesprávne využíva potravu, aby dal prednosť chuti, padá do hriechu pôžitkárstva, nadmerného pitia, pijanstva a tak pomáha telesnej skazenosti. Tak človek ide ďalej v takom neprirodzenom živote a stáva sa závislým a nechce svoj vlastný vzťah s Bohom. Musíme vedieť, že človek je dvojité z tela a duše a má dvojité vášne, hovorí sv. Ján Damaský a rozdeľuje ich do dvoch skupín. Prvá skupina sú telesné vášne a patria tu: labužníctvo, prejedanie sa, tajné jedenie, nečistota, skazenosť, krádež, cudzoložstvo, smilstvo, vražda, fajčenie, opilstvo, hazardné hry. Druhá skupina sú duševné vášne a to zabudnutie, ľahkomyselnosť a neznalosť. Kvôli týmto trom sa zatemňuje oko duše, teda rozum a tak je duša ovládaná všetkými vášňami, ktoré sú: pýcha, klamstvá, hádky, klebety, drzosť, nevera, strach, samolúbosť, výsmechy, snaha páčiť sa iným za každú cenu a ďalšie. Každý vzťah k pozemským veciam a akékoľvek prilepenie sa k nim vyvoláva pôžitok k pozemským veciam a uspokojuje ho to, len škoda, že zle. Na všetky vášne existuje liek a to sú dobré cnosti a, samozrejme, treba mať silnú vieru v Boha, prosiť Ho o pomoc, veriť Mu vo všetkom, veriť len v Neho a nie vo svoje vlastné sily, pretože my sme ľudia slabí a s našimi silami by sme ďaleko nedošli. Snažme sa byť zdržanliví, láskaví, trpezliví, pokojní a neodsudzujme nikoho, ale milujme jeden druhého ako seba samého a už tu na Zemi môžeme žiť s Bohom blažený život.

Pripravil: **Ioánn Haladej**

Zdroje:

Použitá literatúra: Nipsis 2008,

Pravoslávny teologický zborník XXXXVI (21)–2010,

Vel'ki starci optinskej pustovne 1993.

Prečo Boží nepriatelia neobstoja pred Bohom? Prečo ich čaká súd a odsúdenie? Prečo neprijmú odev pokánia? Odpoveď na tieto otázky dáva 10. a 11. verš. Boh miluje pravdu, lebo sám je Pravda (pozri Jn 14, 6; 17, 17). Prorok tu však hovorí, že v ústach jeho nepriateľov (aj nepriateľov Cirkvi) niet pravdy. Ich slová sú plné nadutosti, pýchy a pokrytectva. To je aj príčina, prečo prosí o pomoc proti nepriateľom: pretože nerozmýšľajú o ničom inom, len o tom, aby človeka oklamali a pretože nie je ľahké ujsť pred ich úkladmi. Hovorí, že v ich ústach niet pravdy, no iba lož, zákernosť a faloš – jedno hovoria, iné si myslia. Ich srdce je úplne márnivé, celkom zvrátené, lebo premýšľajú márnivo, roztopašne, no najmä zákerne voči blížnemu. Ich hrdlo je ako otvorený hrob, t.j. ich ústa (jazyk), ktorými vyslovujú slová z hrdla, sú podobné otvorenému hrobu. Ich vnútro, teda srdce, v ktorom sú ukryté ich želania a myšlienky, je ako smradľavé ostatky. Cez ich hrdlo nevychádza slovo zdravé a spasiteľné, no Boha urážajúce alebo blížnemu škodiace. Na konci verša prorok pridáva: svojimi jazykmi podvádzali, aby zdôraznil zhubnosť klamstva. Nepriatelia nehovoria len klamstvá, no aj slová ľstivé, pretože pod rúškom dobra prajú zlo – intrigujú, aby dosiahli svoj cieľ. Prorok tu má na mysli aj hanlivé slová voči Bohu, aj slová zbytočné a neslušné.

5, 10 – *Глаголю неистинно во устахъ моихъ истинны, сердце мое суетно, гробъ въверетъ горла мое, азъ блзи къ божиимъ лицамъ.* – **Lebo v ich ústach niet pravdy, ich srdce je márnivé, ich hrdlo je ako otvorený hrob, svojimi jazykmi podvádzali.**

„**Lebo v ich ústach niet pravdy**“ – Pravda je kritériom nášho vzťahu s Bohom. Ak človek klame či imituje pravdu, je podobný diablu a tak nemá s Bohom nič spoločné. Ak sa človek usiluje o pravdu, t.j. naozajstný život v Bohu, má s Ním spoločné všetko. Boží nepriateľ alebo nepriateľ Jeho verných nemá pravdu, preto je v jeho ústach len lož.

„**Ich srdce je márnivé**“ – Boží nepriatelia sú márniví. Blažený Theodorit tu vidí vyjadrenie súladu myslenia a slov nepriateľov – to, čo si myslia, tak aj hovoria. Zaoberajú sa vždy daromnými, neužitočnými a prázdnyimi myšlienkami, nie sú schopní vnímať pravdu a spravodlivosť. Zmýšľajú márnivo a do záhuby privádzajú nielen seba, ale aj blížneho a poškrvňujú Božiu svätosť.

„**Otvorený hrob**“ – Prorok nepovedal len hrob, no otvorený hrob, aby bola ešte viac zvýraznená zvrátenosť nepriateľov. Zakrytý hrob nevydáva smrad, no otvorený hrob páchne tak, ako páchnu slová lži, falošnosti a bezbožnosti. Otvoreným hrobom môžeme rozumieť aj odkrytie hnijúcej (hriešnej) duše, odkrytie zlých úmyslov diabla a jeho služobníkov voči človeku.

Svätý Vasilij Veľký hovorí, že koho život je plný mŕtvych skutkov kvôli hriechu, ten si sám buduje svoj hrob ako príbytok. „Príbytkami nerozumných ľudí sú hroby naveky,“ hovorí žalmista (Ž 48, 12). Kto sa stal mŕtvym svojimi pádmami, ten nežije v dome, no v hrobe, pretože jeho duša zmeravela, stala sa

akoby mŕtvou. V dome žije mravný a dobrosrdečný Jakub, o ktorom je napísané: „Bol človek dobrý a blahý, bezúhonný, žijúci v dome“ (1Mjž 25, 27). V hrobe žije človek poškvrnený, taký, ktorý to nechce zmeniť a tak sa podobá povápnenému hrobu, ktorý je na pohľad pekný, no vnútri plný kostí a nečistôt (Mt 23, 29). Keď takýto človek hovorí, neotvára ústa kvôli Božiemu slovu, no jeho hrdlo je plné špiny. Kto verí v Isusa Christa, no neprejavuje svoju vieru patričnými skutkami, ten si akoby kopal vlastný hrob. Svätý Ján Zlatoústý ešte vyzýva, aby sa človek nestal podobný otvoreným hrobom, ale pokladnici. Rozdiel medzi nimi je taký, že kým hrob ničí to, čo do neho vložia, pokladnica to chráni. Teda aj my sa máme stať pokladnicou pravdy, spravodlivosti, múdrosti a lásky, aby sme našimi slovami neprinášali sebe a blíznym smrť, no život.

Svätý Atanáž Veľký tento verš v prorockom zmysle vzťahuje na nepriateľov Cirkvi, konkrétne na múdrych tohto sveta, heretikov a bludárov, ktorých slová boli slovami smrtonosného učenia, nepravdy, klamu a protivenia sa Božej pravde, t.j. spásanosnému učeniu Cirkvi. Slovo hrob je tu potom použité v takom význame, že ich dogmy, ich učenie je mŕtve a smrtonosné a že sa ich slová rýchlo rozložia, pomínú podobne ako do zeme pochované telá. Učenie Cirkvi však bude nemenné, večné a najmä spásanosné.

V historickom kontexte verš hovorí o tom, že Dávidovi nepriatelia rozširovali o ňom klamlivé informácie. Nepriatelia nesmerujú ku skutočnému blahu pre národ (nejde im o blaho národa), no k povrečným cieľom, k ovládnutiu krajiny a k moci. Rozširovaním lží rozvracajú národ, zároveň ho hubia, nivocia, lebo ho vedú k protizákonnostiam protivným Bohu, ktorý však nedopustí zavládnutie bezprávia.

Pripravil: **protodiakon Ján Husár**

Použitá literatúra:

АФАНАСИЙ ВЕЛИКИЙ, св.: Творения в четырех томах. Том 4. Москва : Спасо-Преображенский Валаамский монастырь 1994.

ФЕОДОРИТ КИРСКИЙ, бл.: Изъяснение псалмов. Москва 2004. ISBN 5-94625-081-7.

ИОАНН ЗЛАТОУСТ, св.: Творения. Том 5. Свято-Успенская Почаевская Лавра 2005.

ВАСИЛИЙ ВЕЛИКИЙ, св.: Беседы на псалмы. Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры, 2000.

ПСАЛТИРЬ в святоотеческом изъяснении. Свято-Успенская Почаевская Лавра 1998. ISBN 5-86868-103-7.

РАЗУМОВСКИЙ, Г.: Объяснение священной Книги псалмов. Москва 2006. ISBN 5-7429-0120-8.

Толковая Псалтирь с подстрочным комментарием и краткой историей. Москва 2006.

ЗИГАБЕН, Е.: Толковая Псалтирь. Ясеново 2000. ISBN 5-7877-0023-6.

Hľadanie večnosti, List sv. Pavla Efezanom

Kniha **Vladimír Solovjev a hľadanie večnosti** hovorí o živote a diele Vladimíra Sergejeviča Solovjeva, popredného ruského religiózneho filozofa, básnika, teológa, dramaturga, otca ruského symbolizmu, „proroka“ ekumenickej utópie a duchovného otca „revolúcie ducha“, ktorý zanechal hlbokú stopu v literatúre a filozofii Ruska a zároveň predložil antimarxistickú mesiášsku utópiu.

Autori:

prot. Ján Šafin,
Martina Kormošová

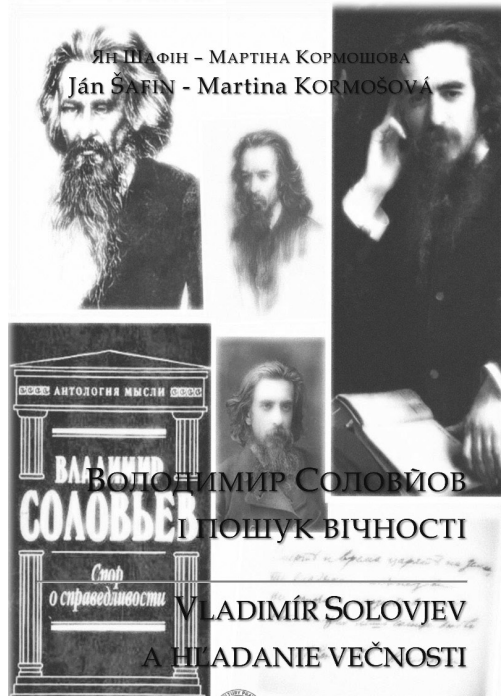
Počet strán: 324

Rozmery: 147 x 218 mm

Cena: **17,71 € s DPH**

Obchod:

www.duchovne-knihy.sk

ПРАВОСЛАВНЕ
БИБЛИЧКÉ
КОМЕНТАРЕ

10

Prof. Štefan Pružinský

LIST
SVÄTÉHO APOŠTOLA PAVLA
EFEZANOM

Kniha **List sv. apoštola Pavla Efezanom** je výklad samotného listu, ktorého témou je Cirkev, spoločenstvo Božieho ľudu, preto bude správne, aby každý veriaci dokonale poznal apoštolskú zvesť o Cirkvi, ktorá je neodmysliteľným prostredím našej spásy. Tento list bol napísaný vo väzení v meste Rím v roku 62.

**„Blahodat' vám a pokoj od Boha,
nášho otca, a od Pána Isusa Christa“**
(Ef 1,2)

Autor: **prot. Štefan Pružinský, st.**

Počet strán: 163

Väzba: brožovaná väzba

Jazyk: český jazyk

Vydané: 2014

Milé deti, v tomto čísle Istiny sme si pre Vás pripravili zopár úloh. Veríme, že sa niečo nové naučíte. Úlohy nám zašlite, prosíme, do redakcie Istiny najneskôr do 31. 05. 2015. Vyžrebovaný výherca bude odmenený. Prajeme Vám veľa úspechov!

1. Prepíšte básničku od Ludmily Šandalovej písanými písmenkami:

Dzvin

Dzoň-dziň-dziň

Dzvonyť dzvin

Nese holos pid nebesný chmarý.

Bim-bom-bim

Serdce v ňim

Na žel'izným troňi caryť.

Dzoň-dziň-dziň

---

starýj dzvin

---

kolýše sja na vysokij turňi.

Bim-bom-bomu

---

z poľa, z domu

---

všýtkých klyče do večurňi.

---

2. Prepíšte básničku písanými písmenkami

Ide jar...

Ide jar a slnko svieti,

Vtáčiky spievajú...

Celá zem a všetky deti

Radosť z toho majú!

Dáždik hravo polieva

Hory, lesy, polia.

Všetko krásne rozkvitá

Prebúdza sa znova.

Deň daruje úsmev zas,

Krídлом Nádej máva.

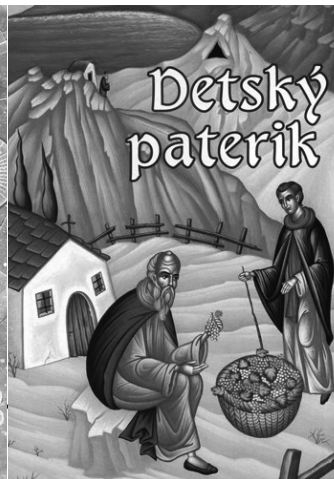
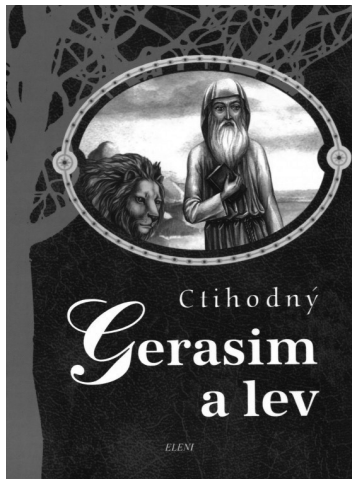
Viera, Láska Božia v nás

Život večný dáva!

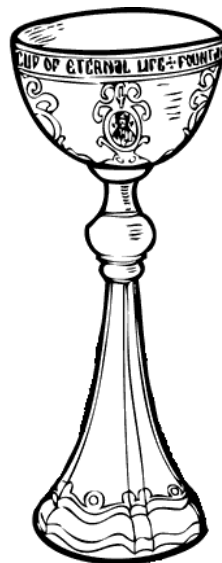
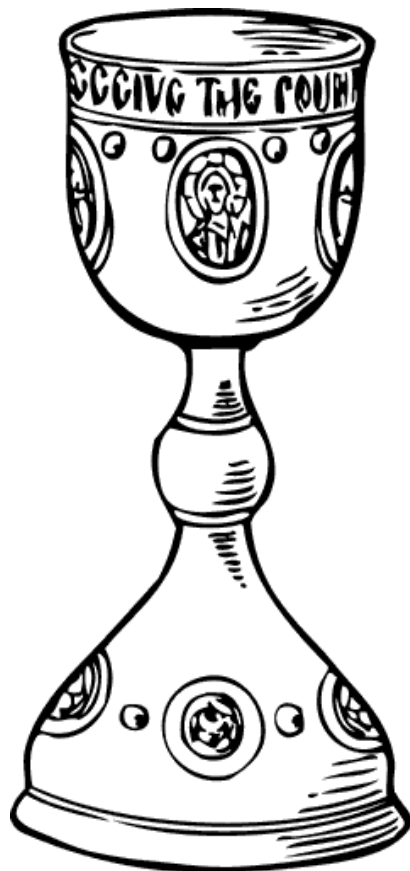
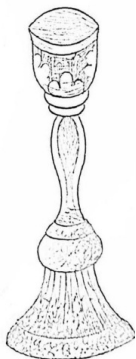
Autor: I. Macková

3. Vymalujte najmenšiu a najväčšiu čašu

4. Vymaľujte obrázok

Prípravili: Anička Fed'ová a Lenka Havajová
ІСТІНА

PBF ako druhá najlepšia fakulta svojho druhu na Slovensku za rok 2014.

PBF ponúka možnosť získavať vedomosti a najnovšie poznatky zo širokého spektra teologických, filozofických, pedagogických, psychologických, sociálnych a sociologických vedných odborov.

Jediný inštitút gréckeho jazyka na Slovensku.

PBF vytvára ponuku špecializačných kurzov pre najlepších študentov.

Ďalšie vzdelávanie v rámci praktických aktivít na PBF
(JPM – Synodos;
Neformálna skupina dobrovoľníkov Smile,
Spenský zber PBF PU)

PBF je členom najrenomovanejšej svetovej organizácie, ktorá určuje smerovanie a trendy sociálnej práce na celom svete.

Veda a výskum na vysokej úrovni
(sociálno-psychologická
a patristická-filologická laboratória)

Pravoslávna bohoslovecká fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

Masarykova 15, 080 01 Prešov

tel. +421 51/7724729; 7721216
+421 905 572 879
e-mail: pbfpu@unipo.sk

**ПРАВОСЛАВНА
БОГОСЛОВЕЦКА ФАКУЛТА
Преšovskej univerzity
v Преšове**

**ПРАВОСЛАВНЫЙ
БОГОСЛОВИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

*...skutočne viac ako
vzdelanie*

www.unipo.sk/pravoslavna-bohoslovecka-fakulta
www.facebook.com/pages/Pravoslavna-bohoslovecka-fakulta-Prešovskej-univerzity-v-Prešove

MOŽNOSTI ŠTÚDIA NA PRAVOSLÁVNEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTE PU V PREŠOVE PRE AK. ROK 2015/2016

Národná študentská PBF vo ENID-EA, Reimannova v Prešove pre príležitosť spustiť na Mikuláša/Nilk-lane, 5.11.2014

Detské oddelenie

Štúdiálny program:
**Charitatívna a sociálna služba
v študijnom odbore
3.1.14 SOCIÁLNA PRÁCA**
bakalársky, magisterský a doktorský štúdiálny program
forma štúdia: denná a externá

Absolventi študijného programu majú možnosť uplatnenia sa na trhu práce ako sociálni pracovníci schopní vykonávať činnosť v duchovno-sociálnej oblasti vzťahujúcej sa na päť kľúčových rezortov spadajúcich do kompetencií MŠ SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva spravodlivosti SR, Ministerstva zdravotníctva a tiež cirkvi, keďže absolventi charitatívnej a sociálnej služby môžu pracovať v zariadeniach, ktoré sú výlučne v správe príslušnej cirkvi.

Štúdiálny program:
**Preventívna sociálna práca
v študijnom odbore
3.1.14 SOCIÁLNA PRÁCA**
bakalársky štúdiálny program
forma štúdia: denná

Absolventi študijného programu sú vyhľadávanými špecialistami v oblasti výkonu preventívnych aktivít na orgánoch verejnej správy ako aj v špecializovaných zariadeniach zriadovaných rezortmi sociálnych vecí, spravodlivosti, vnútornej správy, školstva a zdravotníctva.

Preventívna sociálna práca predstavuje jeden z najprogressívnejších študijných programov v rámci študijného odboru 3.1.14 Sociálna práca, pretože najviac odráža potreby spoločenskej praxe.

3. ročník "Vianočného punku" v rámci neformálnej skupiny dobrovoľníkov "Smile" a klčného útvaru sociálnych služieb, dejní z Krizového strediska v anle PBF, 19.12.2014

Štúdiálny program:
**Pravoslávna teológia
v študijnom odbore
2.1.15 PRAVOSLÁVNÁ TEOLÓGIA**
magisterský a doktorský štúdiálny program
forma štúdia: denná a externá

Absolventi študijného programu sa uplatnia ako kňazi Pravoslávnej cirkvi, katechéti, osvetoví pracovníci, administratívni pracovníci (na všetkých stupňoch cirkevnej, vzdelávacej a výchovnej práce), v oblastiach, kde sa vyžaduje tvorivý prístup a schopnosti organizačnej, výchovnej a výskumnej práce; ako koordinátori sociálnej a charitatívnej starostlivosti o postihnutých občanov v rôznych štátnych úradoch a inštitúciách, miestnych orgánov doma i v zahraničí, v armáde SR ako vojenski duchovní.

**Termín podania prihlášky do 30.4.2015,
2. termín do 15.8.2015**

Podmienky prijatia

1. stupeň štúdia (Bc.): Uchádzači budú prijímaní na základe výsledkov dosiahnutých na strednej škole.

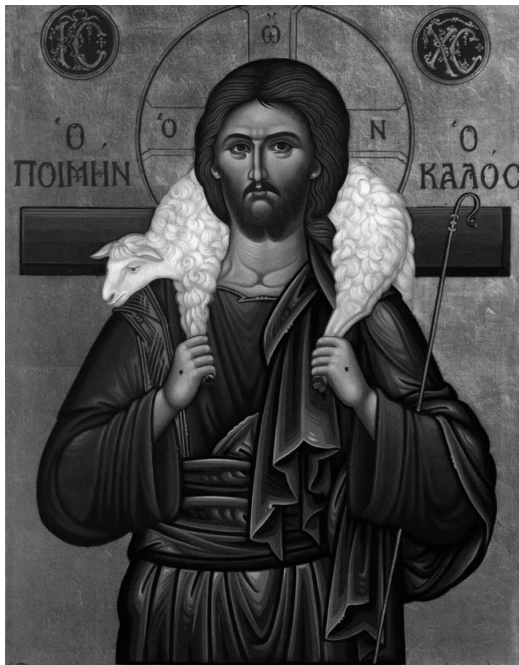
2. stupeň štúdia (Mgr.): Uchádzači, ktorí majú ukončené bakalárske štúdium budú na magisterské štúdium prijímaní na základe výsledkov, ktoré dosiahli v bakalárskom stupni štúdia a na základe výsledkov štátnej bakalárskej skúšky.

Uchádzači z iných fakúlt dovidia výkaz o vykonaných skúškach a zápočtoch na 1 a z 3 ročníka štúdia petrodnevnej príslušnou fakultou a ocerení kópiu diplomu.

Uchádzači, ktorí majú ukončené bakalárske štúdium na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte PU dostajú ocerení kópiu diplomu.

Len vtedy, keď nezavrhneme všetko a budeme mať našu myseľ pevne upriamenú k Božej láske, môžeme očakávať, že Božia prozreteľnosť nám všetko pripraví. Vtedy nám Boh spravodlivo slúži svojou Božou prozreteľnosťou (ako to robí svojim ozajstným služobníkom) a nedopustí, aby nám niečo chýbalo, lebo sám povedal: „Hľadajte najprv Božie kráľovstvo a Jeho spravodlivosť a toto všetko vám bude pridané“ (Mt 6, 33). Ak je teda jediným cieľom niekoho hľadanie Božieho kráľovstva a získanie Božej spravodlivosti, vtedy – Boh nie je nespravodlivý a neklame – všetko dáva duši.

Ale niektorí ľudia majú mylnú ideu, keď si myslia, že môžu mať všetku spravodlivosť mysle sústredenú na pozemské a materiálne veci a zároveň čakať od Boha, aby sa o nich staral. Títo nekonajú dobre. Ak by Boh pomáhal všetkým, ktorí takto zmýšľajú, bolo by to tak, akoby ich ničil, pretože by títo ľudia zotrvali v láske k svetu.

Takýmto ľudom Boh pomáha tým, že ich necháva v pokušeníach, aby sa im trochu sťažili podmienky a aby tak sami znenávideli to, čo milujú, a aby obrátili lásku svojho srdca úplne k Bohu.

Boh sa stará o všetkých ľudí, aj o hriešnych, aj o spravodlivých: „On dáva svojmu slnku vychádzať nad zlých i dobrých“ (Mt 5, 45). Existuje však jeden rozdiel: Voči spravodlivým je Božia starostlivosť neustála, plynulá a zjavná, zatiaľ čo voči nespravodlivým sa zdá, akoby sa prerušovala, bola príležitostná a niekedy vôbec neexistovala! Toto používa Božia múdrosť, aby sa duša pokorila vďaka ťažkostiam a dočasnému zjavnému opusteniu Božej spravodlivosti a tak aby uverila a úplne si zamilovala svojho Boha a Spasiteľa.

To, čo sa deje, je spravodlivé, preto ten, kto má Božiu spravodlivosť, chce za svojho ekonóma samotného Boha, ktorý je mu aj spravodlivo dávaný. Avšak ten, kto má ľudskú spravodlivosť, chce sám seba spravovať svojimi znalosťami, nepoznajúc svoju bezmocnosť, že bez Boha nemôže nič urobiť. „Bezo mňa nemôžete nič robiť“ (Jn 15, 5). A „keď ani to najmenšie nemôžete, prečo ste

ustarostení o ostatné?“ (Lk 12, 26). Ten je spravodlivo opustený Bohom, aby si dobre uvedomil svoju bezmocnosť a tak aby z celej duše žiadal pomoc zhora.

Inokedy som opäť potreboval tisíc drachiem. Ja som peniaze nemal. Keď som vonku a aule zbieral poháre a umelé nádoby od cukríkov, ktorými som ponúkol nejakých pútnikov, moju pozornosť upriamila jedna z tehiel, na ktoré som položil dosku, aby pútnikom slúžila ako lavička. Zbadal som, že v jednej diere bol založený papier, ktorý som pomocou paličky vytiahol von. Bol to papierik s menami a vo vnútri tisíc drachiem.

Veľmi ma to dojalo a obdivoval som predovšetkým Božiu starostlivosť, ktorá zapôsobila omnoho skôr, než som potreboval tieto peniaze – a tiež vieru človeka, ktorý tam vložil peniaze a veril, že ich nájdem. (Zdá sa, že vedel, že neberiem peniaze a našiel túto formu, ako ich tam nechať.)

Vo všetkom sa musíme spoliehať na Božiu starostlivosť, lebo len vtedy sa oslobodzujeme od nervozity, zármutku a od každého zla. Lebo, ak niekto vie a verí, že má Boha, ktorý sa o neho stará, kvôli čomu by sa mal zarmucovať?

Avšak, aby niekto zveril všetko Božej prozreteľnosti, musí najprv očistiť svoje vnútro od každej svetskej starosti a potom môže čakať, že zapôsobí Božia prozreteľnosť. Lebo, ak sa niekto napríklad stará, aby získal peniaze, aby ich mal v ťažkých chvíľach, alebo aby mu nič nechýbalo, vtedy sa opiera o peniaze a nie o Boha. Musí teda najprv prestať milovať peniaze a opierať o ne svoju nádej a potom oprieť svoju nádej o Boha, lebo obidve veci sa vylučujú. Nehovorím, aby nepoužíval peniaze, ale aby neopieral o ne svoju nádej a aby im nedával svoje srdce.

Pripravila: **Zuzana Sadilková**

Zdroj: Jeromonach Christodoulos Svätohorský, Starec Paisij, Prešov 1999.

ДОСТО́ЙНО ЁСТЬ Ꙗ́КЪ ВОИСТИ́ННЪ, БЛ҃ЖИ́ТН
ТѦ БЦ҃Ъ, ПРИСНОБЛ҃ЖЕННЪЮ ꙗ́ ПРЕНЕПОРО́ЧНЪЮ, ꙗ́
МѢ́РЬ Б҃ГА НАШЕГѦ. ЧЕСТНѢ́ЙШЪЮ ХЕРУВІ́МЪ ꙗ́
СЛА́ВНѢ́ЙШЪЮ БЕЗЪ СРАВНѢ́НІА СЕРАФІ́МЪ, БЕЗЪ ꙗ́СТАВѢ́
НІА Б҃ГА СЛѠ́ВА РО́ЖДШЪЮ, СЪЩЪЮ БЦ҃Ъ ТѦ ВЕЛНЧА́
ЕМЪ.

Otázky a odpovede

Otázka: „Bol som pokrstený u saleziánov, čiže rímsko-katolík, pred 2 rokmi ako 20 ročný a viera mi zmenila život a veľa dala, aj dáva. Chcel by som sa spýtať na rozdiely v učení cirkvi pravoslávnej a rímskokatolíckej, čo je u nich odlišné, lebo ste napísali, že rímskokatolícka viera nie je spasiteľná, pretože opustila prvotnú čistotu a pravdivosť a prijala do seba aj nesprávne a pre duchovný život a spasenie škodlivé učenie. Chcel by som vedieť, poznať, prečo je to tak a čo sa stalo, prečo je rímsko-katolícka viera „chybná“, nesprávna. Vopred ďakujem za odpoveď, za pravdu. S úctou a láskou v Kristovi, Jakub.“

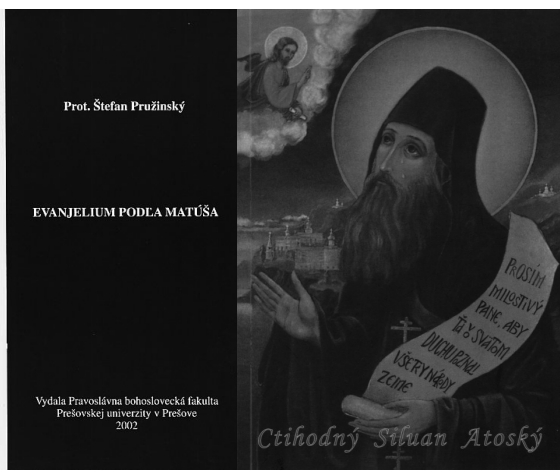
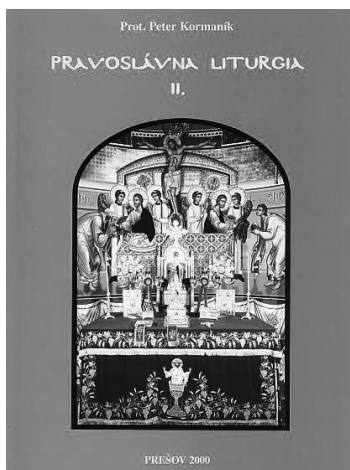
Odpoveď: „Milý Jakub, nepochybujem o tom, že Vám viera veľa dala a dáva. To, čo však chýba rímskokatolíckej viere, je plnosť a čistota, ktorá je veľmi dôležitá. Je potrebná a nevyhnutná pre zdravý duchovný život. Čistotu, plnosť a pravdivosť viery potrebujeme všetci – Vy aj my, pretože všetci sme v mnohom hriešni a potrebujeme sa uzdraviť. Je to vzácny poklad, ktorý treba chrániť pre nás aj pre ďalšie generácie. Rímskokatolíci dogmou o primáte a neomylnosti pápeža, ktorý je vyhlasovaný za zástupcu Boha na Zemi, narušili normálne vzťahy a princípy rovnosti a bratstva v hierarchii a v celom svojom spoločenstve vo všeobecnosti. Nevedie to k pokore, ktorá je nevyhnutná k spásu, a umožňuje to svojvôľu pápežov vo vyhlasovaní novôt v učení, pretože boli oslabené pozície všetkých ostatných vieroučných a ochranných mechanizmov (snemy, učitelia, národ ako ochranca viery a i.). Učenie o pochádzaní Svätého Ducha nielen od Otca, ale aj od Syna narušilo učenie o Svätej Trojici, ktorá je východiskom celej teológie, učenia a života v Cirkvi. Narušil sa tým princíp jedinečnosti Boha Otca ako jediného Prameňa úplne všetkého v Cirkvi, čo sa potom nepriaznivo odráža v mnohých ďalších oblastiach života. Svätý Metod, ku ktorému sa rímski katolíci začali hlásiť, preklial všetkých, ktorí by toto učenie chceli vniesť do Cirkvi. Píše sa o tom v živote svätého Klimenta Ochridského z 11. storočia. Toto učenie je hlavne v rozpore s učením Evanjelia podľa Jána, podľa ktorého Svätý Duch, tak ako všetko ostatné, pochádza iba od Otca. Veľmi neblahé dôsledky má tiež učenie o očistci. Táto novota vnáša do každodenného duchovného aj praktického života značnú vypočítavosť (veď to v tom očistci

nejako vydržím a tu si užijem). S takýmto postojom k Bohu sa nedá duchovne žiť, očistiť, zoceliť, posvätiť ani duchovne uzdraviť. Očistiť sa človek môže jedine Božou Krvou za predpokladu úprimného pokánia. Len pokánie a samotný Boh môže zmeniť život, odstrániť najvnutornejšie príčiny zla a priviesť k nejakému zlepšeniu. Vážnym problémom je tiež učenie o nepoškvrnenom počatí Panny Márie. Ak bola očistená od všetkých dôsledkov prarodičovského hriechu ešte pred obeťou Christa na kríži, načo potom táto obeť bola? Keď sa človek dal očistiť aj ináč, prečo potom Evanjelium hovorí, že sa to nedalo inak, že táto čaša sa nedala obísť? Neužitočné je tiež formálne delenie hriechov na rôzne skupiny „podľa závažnosti“. Sväté Písmo nedelí hriechy podľa toho, do akej skupiny patria, ale podľa toho, ako a prečo boli vykonané. Každý hriech môže byť smrteľný, ak je konaný pravidelne, vedome a bez pokánia. Aj obyčajné prázdne slová môžu človeka navždy odsúdiť, ak sa stanú životným zvykom, programom, charakteristickou črtou človeka, ktorý takto postupne vyprázdnil seba aj iných. A, naopak, vrah sa môže spasíť, ak vykoná pokánie. Ak niekto nejaké hriechy vo všeobecnosti vyhlasuje za menej závažné alebo neohrozujuce priamo a absolútne spásu človeka, vážne tým ohrozuje jeho spasenie a zväzda ho k pokryteckému a neúprimnému vzťahu k Bohu, prípadne k neriešeniu spasenie ohrozujúcich nedostatkov a zlozvykov. Aj v pravoslávnom prostredí sa občas objavia všelijaké čudné názory a delenia, avšak u nás sa nestali dogmou. V tom je jediný, ale veľmi podstatný rozdiel. Inak sme všetci hriešnici, ktorí k spásu potrebujú veľa Božej milosti. Toto je krátka odpoveď na Vašu otázku, v ktorej je určite ešte veľa nedopovedaného a nedokonale vyjadreného. Prosím Vás preto o odpustenie, ak som Vám neodpovedal úplne a dostatočne. Prajem Vám len to najlepšie a hlavne úprimnú a čistú lásku k Bohu, k ľuďom, k pravde a hlavne spásu. Kiež by sa všetky nedorozumenia a chyby postupne odstránili pre dobro nás všetkých.“

S láskou v Christu **prot. Štefan Pružinský, ml.**

Liturgia a jej vplyv na kresťanské hodnoty

Pravoslávny kresťan čerpá životodarnú silu na boj s hriechom aj so svojimi vášňami a pokleskami najmä z pravoslávneho bohoslužobného a svätotajinného cirkevného života. Nie je to však čerpanie sily na boj iba „proti niečomu“, no najmä sily a odvahy bojovať „za niečo“. Pod týmto pojmom „za niečo“ sa skrývajú nielen ideály budúceho života s Christom, ale aj realie tohto terajšieho života v Christu, ktoré zahŕňajú v sebe všetky kresťanské hodnoty a cnosti, ktoré z kresťanov robia „soľ zeme“ a „domy budované na skalách“.

Mnohokrát pravoslávny ľud nachádzal v cirkevných bohoslužbách útechu i povzbudenie, poučenie i oddych, ale i nekompromisnú školu ako prežiť život v duchu Christovho Evanjelia. Tradícia Cirkvi a životopisy svätých sú plné príkladov, ako bohoslužby prehlbovali duchovný život, dokonca v niektorých prípadoch ho od základu menili či naprávali. To sa týkalo nielen jednotlivcov, ale dokonca i celých cirkevných obcí či miest. A korunou všetkých týchto bohoslužieb je práve svätá liturgia. Výstižne a jednoducho o tom hovorí veľký znalec bohoslužobného života a výnimočný hierarcha pravoslávia v Rusku vladyka Venjamin (Fedčenkov): „Liturgia - to je vrchol a centrum celého kresťanstva, dokonalosť a naplnenie všetkých ostatných bohoslužieb - nebo na zemi!“

Svätá liturgia, alebo ako ju zbožne nazývajú jednoduchí veriaci - svätá služba Božia, je teda i prameňom, z ktorého vyvierajú kresťanské hodnoty a pohľady, ale zároveň aj nekonečným morom, do ktorého sa tieto hodnoty a postoje kresťanstva vlievajú. Veď posilnený teológou (bohoslovijem) a teurgiou (bohodilaniem) = (liturgia slova a liturgia verných) pravoslávny kresťan znova prichádza do tohto hriešneho a cudzoložného sveta, aby mu vrátil vôňu neba a chuť večnosti. Na druhej strane sa zasa z toho „žitejského mora“ vracia do „tichého prístavu“, aby tým, že „čašu spasenija prijme i imja Hospodne prizove“, poďakoval Bohu za všetko, „jaže vzdade mu“. Svätá liturgia má teda okrem svojho christocentrického, ekleziologického¹, eschatologického²... významu bezpochyby aj obrovský význam pre udržanie a rozvoj kresťanských hodnôt tak jednotlivca, ako aj celého cirkevného spoločenstva. Ako dôkaz tohto tvrdenia predkladám samotné liturgické texty, ktoré najlepšie dokážu opodstatnenosť týchto slov.

Začnem samotným názvom, t.j. názvom liturgia. Je to slovo gréckeho pôvodu a znamená spoločnú vec, spoločnú alebo verejnú službu, skutok, záležitosť a pod. Pod týmto slovom starobyľí Gréci chápali „každé dielo, alebo nejakú prácu jednotlivca pre dobro celku, spoločnosti, pre celý národ“. To potvrdzujú i samotné výrazy, z ktorých sa slovo „liturgia“ skladá: „leitos“ znamená „národný“, alebo „patriaci národu“ a „ergon“ znamená „dielo“, „skutok“, „službu“. Teda už samotný názov ústrednej pravoslávnej bohoslužby pripomína veriacemu, že

1. učenie o Cirkvi

2. učenie o druhom príchode Christa a o živote budúceho veku

na zamyslenie

jeho poslaním je slúžiť a to nie samostatne, ale spolu s inými bratmi a sestrami, bez ktorých by táto služba nebola plnohodnotná. Ak by sa podľa vzoru sv. liturgie, aspoň čo sa týka spoločného slúženia, riadili štáty, mestá, dediny, podniky, školy či rôzne spolky, mohlo by to priniesť veľa pozitívneho do ich života. Veď liturgia má svojich predstavených (episkopa, presbytera – duchovného...), bez ktorých by sa nemohla slúžiť, no i laikov = Boží ľud, bez ktorého by služba kléru stratila svoje opodstatnenie a význam. Každý tu má svoje nezastupiteľné miesto a všetky liturgické modlitby, úkony a dialógy sú presiaknuté úctou jedných k druhým (=kléru k laikom) a naopak. Môžeme to vidieť i na malej cirkevnej obci, kde sú okrem kantora, ktorý vedie liturgický spev, i „cerkovníci“ so sviečkami, prisluhujúci v oltári, zvonár či všetky tie zbožné ženy starajúce sa o čistotu a výzdobu bohoslužobného priestoru. V plnej nádhere sa rôznorodosť týchto úloh a služieb prejavuje najmä pri archijerejskej liturgii, kde okrem diakonov môžeme vidieť aj hypodiakonov, čtecov, rypidonoscov a pod. Táto vzájomná závislosť laikov a kléru je však zjavná aj zo samotného cirkevného vedomia, podľa ktorého sám duchovný nesmie slúžiť svätú liturgiu. Jednoducho povedané, aj keby prišiel najvyšší predstaviteľ miestnej Pravoslávnej cirkvi (patriarcha, metropolita) do chrámu, kde nie je ani jeden veriaci, nemôže slúžiť túto službu Božiu. To isté platí aj zo strany laikov, ktorých by hoci bol plný chrám, no nebolo by duchovného, sami svätú liturgiu slúžiť nemôžu. Ako potvrdenie vyššie uvedeného slúži celá štruktúra liturgie, kde vozhlas duchovného „Blahoslovenno Cárstvo...“ získava platnosť až po súhlasnom „Amiň“ zo strany ľudu. Toto pravidlo platí vo všetkých vozhlasoch, ako aj ekténiách, ktoré sú taktiež zostavené podobne ako mnohé modlitby vo forme dialógu medzi klérom (duchovenstvom) a laosom (Božím ľudom). O tom, že táto základná kresťanská hodnota spolupráce a vzájomnej úcty je v liturgickom vedomí Pravoslávia hlboko zakorenená a má aj praktické dôsledky, som sa mal možnosť sám presvedčiť na konkrétnom prípade. Keď istý episkop pozabudol na to, že je v prvom rade „slúžiaci“ a nie „rozkazovací“ liturg a úplne ignoroval cítenie a postoj veriacich daného cirkevného spoločenstva, tak na jeho počiatočný vozhlas nikto z ľudí v chrámovej lodi nereagoval, dokonca väčšina veriacich z chrámu odišla. Vidiac, že v tomto chráme napriek „polnomu odijaniu a mitre“ by jeho slúženie nebolo plnou liturgiou, ale iba osobnou modlitbou vo svetlých rúchach, sa nakoniec podvolil sobornému vedomiu a svedomiu. Tak sa s prinavráteným cítením episkopa, že liturgia je spoločná služba, prinavrátili do chrámu i spev s veriacimi, ktorí ho predtým opustili.

Pri tejto príležitosti chcem spomenúť ešte jednu závažnú vec, ktorá je vo svojej podstate antiliturgická a odporuje tomu, čo sa v názve svätá liturgia skrýva. Ide o zavádzanie umeleckého, či lepšie povedané, umelého spevu rôznymi

zborní a chórovými telesami. Nie som však proti zborom či nápevom, ktoré vedú a skrášľujú chrámový spev, ani proti jednotlivým duchovným skladbám, ktoré umocňujú modlitebnú atmosféru v chráme, no som proti takýmto praktikám, ktoré vytláčajú živú účasť Božieho ľudu v liturgii a to neraz i počas „Symbolu viery“ alebo modlitby „Otče náš“. Pritom v starých rukopisoch Služebníkov je obyčajne uvedené „odpovedá ľud“. Toto vytláčanie ľudu zo živej „národnej služby“ nemilosrdne, ale cirkevno-zodpovedne dnes pranierujú mnohí pravoslávni teológovia, ktorí nepopierajú úlohu vybraných spevákov, čtecov a pod., no dávajú im patričné miesto.

Uviedol som, že sv. liturgia vyzýva k spoločnej službe. Touto službou, na ktorú po sv. liturgii posilnení Eucharistiou odchádzame, môže byť akákoľvek služba alebo činnosť zhodná s kresťanskými ideálmi a zameraná na dobro spoločnosti. Hlavné však nie je to, aká významná je táto služba a naše postavenie v nej (postavenie vedúceho či radového pracovníka, služba vo vrcholnej politike alebo v rodine), ale to, či sme do tej služby a nášho postavenia v nej vniesli liturgický étos. Inými slovami, či sme prišli spoluslúžiť s našimi podriadenými alebo nadriadenými pre spoločný úžitok a spoločné dobro. V tomto vedomí a smerovaní nám môže pomôcť ďalší liturgický text. Sú to slová diakona adresované duchovnému pred začiatkom liturgie: „Vremja sotvoriti Hospodevi, vладыko, blahoslovi.“ Tieto slová sa neraz do slovanských jazykov prekladajú ako „je čas slúžiť Hospodinovi, vладыka požehnaj.“ Kľúčové však je tu slovo „sotvoriti“, ktoré neznamena iba slúžiť, no má aj ďaleko hlbší význam. Ako tvrdí vynikajúci liturgista a lingvinista vладыka Atanasije Jevtič, slovo „sotvoriti“ neznamena slúžiť, ale tvoriť, činiť, kreovať..., a teda my hriešni a slabí máme možnosť „spolu-tvoriť“, „spolupracovať“, „spolučiniť“ s Hospodinom. Tak je to v liturgii, kde Hospodin slúži a my Mu „soslúžime“ = spolu slúžime, a tak to je v každej inej činnosti. Boh je ten, ktorý podľa liturgickej modlitby stvoril všetko „od nebytija v bytije“, ale aj „sozdávaj čelovíka po óbrazu Tvojemú i po podobiju“ (stvoril človeka na svoj obraz a podobu – modlitba Trojsvätej piesne). Rozdiel medzi Božím stvorením a našou tvorbou je ten, že Boh tvorí z ničoho a človek, ktorý má tiež tvorivého ducha, tvorí ďalej iba z toho, čo dobrotivý Hospodin už stvoril. Čiže naša tvorba má základ iba v Bohu a Jeho diele a je od Božieho stvorenia bytostne závislá. Týmto spôsobom modlitby sv. liturgie neuhášajú, no, naopak, podporujú tvorivý potenciál človeka, a tento potenciál budujú na základoch pokory pred veľkoleposťou a nenahraditeľnosťou Božieho stvorenia. Takto liturgia podnecuje a aktivizuje človeka, no zároveň mu dáva zdravé mantinely pokory. Ved' kde môže pyšná a sebadostačujúca aktivita dospieť a aké škody môže napáchať neskromná a egoistická tvorivosť, pripisujúca všetko sebe, o tom snáď netreba ani hovoriť (*pokračovanie v Istine 6*).

Spracoval: **prot. Peter Savčak**

Skutok formálneho zmierenia sa s Bohom po tom, ako nás hriech odlúčil od cirkevného života, je tajina pokánia. Je to cesta k spoločenstvu s Bohom po jeho prerušení hriechom. V pravoslávnej tradícii sa pokánie často považuje za obnovenie krstu, teda opätovné vytvorenie takých podmienok života s Bohom, aké boli človeku dané základnými tajinami pri jeho uvedení do kresťanského života.

Nie všetky hriechy nutne vyžadujú formálne pokánie prostredníctvom tajinného obradu. Vyplýva to zo skutočnosti, že kresťania nikdy nie sú úplne bez hriechu. Tajinu pokánia si vyžadujú ťažké hriechy alebo dlhodobé odlúčenie od Eucharistie. No ale aj kresťania žijúci v spoločenstve s Christom by mali pravidelne využívať túto tajinu, aby sa vedome pokorili pred Bohom a aby od duchovných pastierov dostali inštrukcie pre svoj kresťanský život.

Tajina pokánia poskytuje kresťanom, ktorí odpadli od života viery, možnosť oľutovania hriechov a návratu k prvotnému blaženstvu. Skutok pokánia pozostáva formálne z troch častí:

Prvou je úprimná ľútosť nad hriechmi a nad prerušením spoločenstva s Bohom.

Druhou je otvorená a vrúcna sponď hriechov, ktorá sa v dávnych dobách konala pred všetkými ľuďmi v chráme. Dnes sa uskutočňuje iba v prítomnosti kňaza, ktorý zastupuje veriacich.

Tretou časťou pokánia je modlitba rozhrešenia, cez ktorú je kajúcnemu sa hriešnikovi Bohom, prostredníctvom Isusa Christa, udelené odpustenie hriechov.

Naplnenie zámeru tajiny pokánia spočíva v prijímaní svätej Eucharistie a v ozajstnom zmierení sa hriešnika s Bohom a so všetkými ľuďmi podľa Božích prikázaní. Z toho vyplýva nutnosť úprimnej snahy kajúcnika zdržiavať sa hriechu, zostávať v stálej poslušnosti Bohu, byť spravodlivý a čestný pred Bohom a všetkými ľuďmi.

Ako ostatné tajiny i tajina pokánie je súčasťou cirkevného života, predpokladajúceho pevnú vieru a presvedčenie, že Christos je cez svojho Svätého Ducha v Cirkvi prítomný. Človek, ktorému toto poznanie chýba, nepochopí význam posvätného obradu pokánia a potrebu otvoreného a verejného priznania hriechov. Ak však prežívame cirkevný život ako nový život v Christu a ako ozajstné spoločenstvo s Bohom v Jeho Kráľovstve, ktoré je už teraz prítomné v tajinách, nielenže budeme svätému pokániu a sponďi rozumieť, ale budeme ich zachovávať ako veľké Božie tajomstvo a ako jedinečnú príležitosť uzmierenia s Bohom prostredníctvom odpustenia cez Christa, ktorý prišiel zachrániť hriešnikov, priznávajúcich svoje hriechy s úprimnou túžbou zmeniť svoj život tak, ako nám to On sám ukázal.

Spracovala: **Radka Baková**

Zdroj: HOPKO, Thomas, Základy Pravoslávnej viery II., Bohoslužby, Prešov, 2012, s. 30 - 31.

Poučenia kresťana

Múdra snaha o výchovu vôle a vnútorného stavu duše

O nič iné sa nestaraj tak ako o to, aby si upevnil svoju vôľu a svoj vnútorný stav. V upevňovaní vôle tkvie všetka sila kresťanskej zbožnosti. Akákoľvek krásna vonkajšia forma bez hlbokého vnútorného obsahu je ničím: čo niet v srdci, toho ani v samej veci nenájdeš. Keď nemáš zbožnosť v srdci, potom zbožnosť, ktorú ukazuješ navonok, nie je pravá. Naprávaj svoje srdce a upevňuj svoju vôľu, budeš dobrý a dobrá bude aj tvoja činnosť, lebo vnútorné je počiatkom vonkajšieho. Keď nebude v srdci vládnuť zlo, neprejaví sa ani navonok. Ruky nebudú robiť zlé, nohy tiež nepôjdu za zlom, uši nebudú počúvať zlé a o zlom, jazyk a ústa nebudú hovoriť o zle, oči sa nebudú pozerat' na zlo, keď to srdce a vôľa nezachcú. Tak ako z prameňa, keď je prameň čistý, tečú čisté potôčky, tak iba z čistého a dobrého srdca pramenia dobré veci. Tak ako zo smradľavého a hnilobného žriedla môže vytekať len smradľavá a škodlivá voda, tak bez dobrého srdca nemôžu vzniknúť dobré veci.

Vychovávaj svoje srdce k dobrému, upevňuj svoju vôľu ku konaniu dobra a budeš dobrý a skutočný kresťan. Staneš sa novým stvorením. Každý z nás je dobrý alebo zlý na základe svojej vôle a svojho srdca. Keď sú vôľa a srdce dobré, aj človek je dobrý, a naopak. Dobré srdce je také, ktoré je pokorné, oddáva sa Božej vôli a je poslušné. Zlé srdce sa nepokorí Božej vôli a je protivné. Dobré srdce robí viera, tá je rodičkou dobrej vôle. Svätý Amvrosij hovorí: „Kde niet dobrého srdca, tam niet dobrej viery. Preto sa snaž, dobrý kresťan, zlepšiť svoj vnútorný stav, a staň sa dobrým a budeš skutočne dobrý. Inak ostaneš zlý. Všade môžeš vidieť, že viera obnovuje človeka a ona je koreňom dobrých vecí.

Nebudeš sa môcť zdokonaľovať vo svojej sebauchove, kým nespoznáš zlo, ktoré sa skrýva v tvojom srdci, a všetko nešťastie, ktoré z neho vyplýva. Nepoznaná choroba je nevyliciteľná. Začiatkom blaženosti je spoznanie vlastnej biedy. Ved' či ten, kto vie o svojej chorobe, nehľadá uzdravenie? Poznávaj aj ty zlo, ktoré sa skrýva vo tvojom vnútri ako smrteľný jed a keď ho spoznáš, budeš sa ho chcieť zbaviť. Čím viac budeš spoznávať svoje vnútro, tým viac sa budeš snažiť zbaviť zla.

Zlo, ktoré sa skrýva v ľudskom srdci, má mnoho podôb. Je ním namyslenosť, svojvôľa, závisť, hnev, láska k matérii, nečistota. Častejšie sa pozeraj do svojho srdca a postupne ho spoznávaj. Nevyliciteľná choroba horí smrťou, podobne aj zlo, ktoré nenapravíš, ti hrozí

ИСТИНА

večnou smrťou. Keď spoznáš zlo, spoznáš vlastnú biedu a nešťastie. Dostaneš strach večnosti – a to je – pokora, nespokojnosť s daným stavom, pranie a snaha zbaviť sa biedy. Pokorným dáva Boh blahodať, ktorá pôsobí na polepšenie človeka a obnovuje ho. Tak človek, poznávajúc sám seba, začína napredovať a smeruje k dobru. Poznávaj sám seba a zlepšuj sa.

Pokušenie a bieda poukazujú na to, čo sa skrýva v našom srdci. Pokušenie je ako liek na dávenie, ukáže, čo sa nachádza

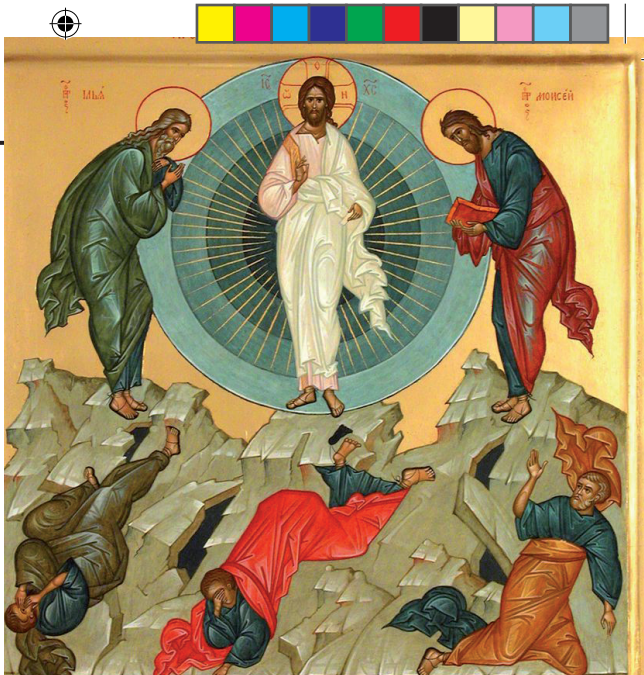
v žalúdku. Božie slovo a kresťanské knihy poukazujú na rozvrátenosť našej bytosti. V pokušeniach a nešťastiach sa ukáže, akí sme a na čom lipneme. Ctižiadostivosť sa ukáže, keď stratíme slávu, lásku k mamone, keď stratíme majetok; závidíme bližnému blahobyť, v rozhorčení sa prejaví náš hnev. Keď sa ocitneš v rôznych pokušeniach, uvedom si, že je to Božie dopustenie a je ti na úžitok, aby si spoznal, čo sa skrýva v tvojom srdci. Poznaním stavu svojho srdca sa môžeš polepšiť. Mnohí z nás sa utešujú a myslia si, že sú dobrí a pokorní, ale v pokušeniach sa presvedčia o opak. Nebuď skrúšený, keď ťa prepadne pokušenie, ale ďakuj Bohu za to, že ťa doviedol k spoznaniu samého seba a praj si, aby si sa polepšil a aby si bol spasený.

Ako sa máme modliť

Modlitba nie je len o tom, že kľáčime na kolenách, klaniame sa pred Bohom, čítame napísané modlitby. Modliť sa môžeme aj inde, než len v chráme, v každom čase a na každom mieste, rozumom i duchom. Môžeme sa modliť pri chôdzi, počas obeda, poležiačky, počas cesty, sediac za stolom, pri práci, v spoločnosti ľudí, na samote. Všade a v každom čase môžeš obrátiť svoje srdce k Bohu a prosiť Ho o milosť a pomoc. Boh je všade, na každom mieste a dvere k Nemu sú vždy otvorené. Navštíviť Ho je jednoduchšie, ako navštíviť človeka. Ľudomilný Boh je vždy a všade pripravený vypočuť nás a pomôcť nám. Všade a vždy môžeme k Nemu pristúpiť so svojou vierou a modlitbou, vždy a všade Mu môžeme hovoriť: „Hospodine, zmiluj sa, Hospodine, pomôž“.

Poučenia vladyku Tichona, biskupa voronežského a jeleckého.

Preložila: **Elena Tišková**

Pascha v Spišskej Novej Vsi

Pascha v Bratislavi

